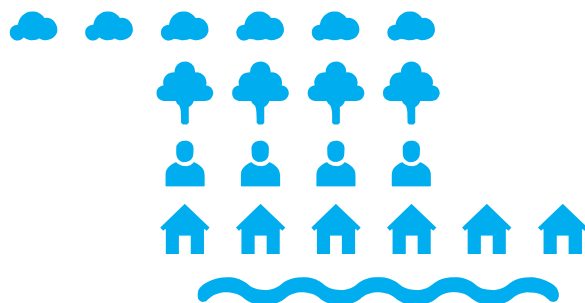

Kadernota

2027-2030

g e m e e n t e
o l d a m b t

Kadernota 2027 – 2030

Voorwoord	3
1. Inleiding.....	4
2. Wettelijke taken en overige ontwikkelingen	6
2.1 Wettelijke taken.....	6
2.2 Overige ontwikkelingen	8
3. Financieel perspectief	9
4. Procesvoorstel.....	11
Bijlage Ambities en speerpunten te verwezenlijken.....	13

Voorwoord

Deze kadernota 2027-2030 verschijnt op een bijzonder moment, in de overgang tussen twee bestuursperiodes. We kijken daarom vooral vooruit, maar ook een beetje terug. In de afgelopen jaren heeft het college samen met inwoners, partners en de gemeenteraad mooie resultaten bereikt. We maakten plannen, zoals over zorg, wonen, duurzaamheid, enz., voerden deze uit en dachten na over onze koers op de lange termijn en onze rol en positie in de regio. Oldambt is volop in beweging. Met het Oldambtster Perspectief geven we richting aan deze beweging. We nemen daarbij een positief mensbeeld, samenredzaamheid en vertrouwen in elkaar als kompas.

Met deze kadernota staan we aan het begin van een nieuwe bestuursperiode. U als raad bepaalt de doelen voor de komende jaren en u geeft richting aan de investeringen en keuzes die daarbij horen. Daarbij horen ook keuzes over enkele wettelijke verplichtingen die niet kunnen wachten. Het verwachte ravijnjaar is verschoven van 2026 naar 2028. Dat geeft ruimte, maar vraagt ook nu al om richting en om scherpe keuzes. We willen, samen met u en onze inwoners, koers blijven houden richting een toekomstbestendig Oldambt.

Vanwege de timing van deze kadernota en de financieel onzekere tijd die voor ons ligt, kiezen we ervoor om een beleidsarme kadernota voor te leggen. Dat houdt in dat we een overzicht geven van de wettelijke taken, maar we ons bewust zijn dat we in de uitvoering van die taken rekening houden met beperkte middelen. Naast die wettelijke taken hebben we natuurlijk ook ambities en speerpunten. We zullen dus moeten kijken hoe we daarmee de komende jaren tot sluitende begrotingen komen. Daarvoor bestaan verschillende mogelijkheden, zoals het ombuigen van budgetten, stoppen met bepaalde activiteiten, het omhoog brengen van de inkomsten en het opstellen van realistische begrotingen.

We gaan hiermee al aan de slag in het najaar van 2026, richting de begroting van 2028. Voor het jaar 2027 zijn we nog in afwachting van de resultaten uit de meicirculaire; dat jaar kan nog neutraal uitkomen. Het proces richting de begroting van 2028 en de jaren daarna willen we samen met de raad vormgeven. We vragen de raad daarin nadrukkelijk om richting te geven aan de keuzes die we daarin te maken hebben.

Tot slot

Oldambt is volop in beweging. We hebben onze ambities, maar ook onze uitdagingen. De komende jaren staan er belangrijke keuzes op de agenda. Voorop staat dat we, met u en onze inwoners, verder willen bouwen aan een sterke toekomst voor ons mooie Oldambt.

Het college van burgemeester en wethouders van Oldambt

1. Inleiding

Koersen op de lange termijn

In de komende bestuursperiode zullen de gevolgen van het herzien van de Rijksbijdrage aan lokale overheden – het ravijnjaar – voelbaar zijn. Dit vraagt om het maken van scherpe keuzes waar de gemeente de komende jaren geld aan uitgeeft. Echter; zonder duidelijk perspectief voor de langere termijn is er een risico dat financiële keuzes enkel worden gebaseerd op de urgentie van de korte termijn. Het is daarom belangrijk bij het maken van deze financiële keuzes voor 2027 en later ook het perspectief voor de lange termijn te betrekken. Vooral nu er voor Groningen als geheel – en daarmee ook voor Oldambt – langjarig extra geld beschikbaar is, waarbij voor verschillende onderdelen ook cofinanciering nodig is.

We hebben daarom de afgelopen jaren bewust visies voor de langere termijn gemaakt. Het Oldambtster Perspectief is daarbij ons kompas. We maakten onder andere een nieuwe omgevingsvisie, een woonzorgvisie, een koersdocument voor de transformatie van het sociaal domein en een koersdocument voor Winschoten; alles in samenhang met elkaar en gericht op het lange termijn perspectief. Ons lange termijn perspectief laat zich niet één-op-één vertalen in financiële consequenties voor de komende jaren, maar is wel van wezenlijk belang voor de toekomst van Oldambt en zou daarom mede bepalend moeten zijn voor de nu te maken keuzes.

Gebiedsgericht werken en Participatie

Onze lange termijn visie wordt in de komende jaren vertaald naar uitvoeringsprogramma's. Ook dat vraagt samenhang op lokale schaal. Veel van wat we doen valt samen in onze wijken en dorpen. Maar niet overal spelen dezelfde vraagstukken. Daarvoor werken we de komende periode aan de introductie van wijk- en dorpsagenda's. Hierin stellen we doelstellingen vast, gebaseerd op onze eigen visies en de ervaringsdeskundigheid van onze inwoners. Deze gestructureerde wijze is van belang voor de investeringen in leefbaarheid met Nij Begun en om uitvoering van beleid integraal af te stemmen en koppelkansen te benutten. Gebiedsgericht werken verbindt leefwereld met systeemwereld: dankzij gebiedsregisseurs, gebiedswethouders, en de groeiende groep professionals in de wijken en dorpen

Regionale programma's en incidentele financiering

Naast het ontwikkelen van onze eigen visie op de lange termijn, wordt er ook op nationaal en regionaal niveau nagedacht over de toekomst van onze regio en daarmee ook van onze gemeente. Programma's zoals Nationaal Programma Groningen, Nij Begun en Regiodeal 2.0 geven richting aan de ontwikkeling van onze regio. Vanuit deze programma's worden honderden miljoenen beschikbaar gesteld. Het gaat weliswaar om incidentele middelen, maar veelal met een lange looptijd, tot aan dertig jaar. Het gaat hier om financiering voor thema's die aansluiten bij onze opgaven en ambities op het gebied van de brede welvaart: leefbaarheid, economie, werk, gezondheid, duurzaamheid, bestaanszekerheid.

Om aanspraak te kunnen maken op de incidentele middelen uit deze programma's moeten we – juist ook in deze bestuursperiode – beleid ontwikkelen, plannen maken en zichtbaar zijn. Dat vraagt om capaciteit en om middelen. Dit betekent dat je op korte termijn kosten maakt, die op langere termijn gewenste effecten en resultaten opleveren. Het multiply-effect van de inzet die we nu plegen, is groot. Andersom geredeneerd: niets doen is achteruit boeren en dat zou, met oog op de opgave en de kansen die voor ons liggen, zeer onverstandig zijn.

Als wij uitsluitend naar onze structurele middelen kijken, dan lijkt het alsof wij de komende jaren minder kunnen doen. Vanuit incidentele middelen ontstaat echter juist ruimte om meer te doen, om te ontwikkelen. Het is aan ons strategisch om te gaan met mogelijke schaarste aan de ene kant en de potentie om te ontwikkelen aan de andere kant. Dat vraagt om koers, en om keuzes. Het ontwikkelen van visie en van plannen is niet alleen nodig om aanspraak te kunnen maken op incidentele overheidsmiddelen, zoals Nij Begun en Regiodeal 2.0, maar ook om marktkansen te verzilveren. Kansen op nieuwe bedrijvigheid, op werkgelegenheid en op extra inkomsten die niet alleen wenselijk maar, juist nu, hard nodig zijn.

Het komende jaar gebruiken we om alles op een rij te zetten en op basis van deze informatie samen met de raad tot keuzes te komen. Hierbij zal het nieuwe coalitieakkoord ook leidend zijn.

2. Wettelijke taken en overige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk gaan we in op concrete ontwikkelingen die zich richting 2027 voordoen en die voortkomen uit onze wettelijke taken of overige ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 zijn deze ontwikkelingen eveneens financieel doorvertaald.

2.1 Wettelijke taken

1. Invasieve exoten

De toename van invasieve exoten, zoals duizendknoop en berenklauw, zorgt voor groeiende druk op het beheer en hogere onderhoudskosten. Het aantal aangetaste percelen blijft stijgen, ondanks bestaande beheermaatregelen. Dit vraagt om actualisatie van het beheerplan groen in 2027. Het doel is om meer percelen effectief te kunnen onderhouden en sneller in te grijpen bij nieuwe uitbraken. De bestrijding van deze soorten is bovendien een wettelijke taak, wat de urgentie verder vergroot.

2. Tijdelijke versterking capaciteit invoer GIS openbare ruimte

Het registreren en beheren van data van objecten in de openbare ruimte (zoals bomen, verlichting en wegen) is essentieel voor goed beheer, efficiënte uitvoering en inzicht in kosten. Het gebruik van een GIS-systeem speelt hierin een centrale rol. Hoewel dit een wettelijke taak is, is de organisatie momenteel kwetsbaar doordat kennis en beheer bij één medewerker liggen. Met het oog op toekomstig vertrek en bestaande achterstanden is tijdelijke uitbreiding van capaciteit nodig. Het doel is om de kwaliteit van beheer te verbeteren, achterstanden in te lopen en kennis tijdig over te dragen, zodat de continuïteit geborgd blijft.

3. Hoofdweg Midwolda

De Hoofdweg in Midwolda is 15 jaar geleden ‘cosmetisch gereconstrueerd’. Er heeft destijds echter geen constructieve reconstructie plaatsgevonden. De nieuwe weg is op oude funderingen gelegd, met als gevolg dat er ongelijke zettingen hebben plaatsgevonden en aan rehabilitatie toe is. Met de normale onderhoudsmiddelen en -technieken is herstel nauwelijks meer mogelijk. De constructie moet weer voldoen aan de door de wet hieraan gestelde eisen, zodat deze weer duurzaam onderhouden kan worden en veilig is te gebruiken. Door de huidige kwaliteit zal er veel onderhoudsbudget niet doelmatig worden ingezet, wat ten koste gaat van andere wegen en paden (kapitaalsvernietiging).

4. Reconstructie St. Vitusholt te Winschoten (fase II) incl. riolering

De constructie moet weer voldoen aan de door de wet gestelde eisen, zodat deze weer duurzaam onderhouden kan worden en veilig is te gebruiken. Ook hiervoor geldt dat vanwege de huidige kwaliteit veel onderhoudsbudget niet doelmatig wordt ingezet, wat ten koste gaat van andere wegen en paden.

5. Herstel kademuur Termunterzijldiep

Het herstel van de kademuur bij Termunterzijldiep is essentieel voor veiligheid. Onderwaterinspecties tonen aan dat de urgentie hoog is, met uitvoering gepland voor 2027/2028.

6. Aanpassingen technische installatie de Stuwe

Op de eerste verdieping van de Stuwe zorgt verouderde ventilatie voor veel klachten en hoog ziekteverzuim. Het aanpassen van de ventilatie in 10 lokalen zal voldoen aan de nieuwste wetgeving voor luchtbehandeling volgens het frisse scholen concept.

7. Extra tractie voor extra strooiroute i.v.m. uitbreiding areaal

Door gebiedsuitbreiding, inclusief Blauwestad en bredere fietspaden, ontstaat binnenkort een tekort aan strooimiddelen en tractie. Dit brengt de veiligheid van onze inwoners bij slechte weersomstandigheden in gevaar. Hiervoor is een uitbreiding van onze strooiroutes (van 9 naar 10) noodzakelijk en dit vraagt een investering van een nieuwe strooier.

8. Vervanging tractie bedrijfsvoering buitendienst

De tractie heeft het einde van de technische en economische levensduur bereikt en moet worden vervangen om de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. Dit betreft een wettelijke taak en vraagt om tijdige uitvoering om verstoringen te voorkomen.

9. (deel) Vervanging Civieltechnische kunstwerken

Houten fietsbruggen zijn in slechte staat en kunnen binnen afzienbare tijd een veiligheidsrisico vormen. Inspectierapporten tonen de huidige staat, maar de voorgestelde aanpak richt zich op deelvervanging om de levensduur te verlengen. Dit is noodzakelijk om te voldoen aan wet- en regelgeving en veilig gebruik te garanderen. De geraamde kosten hiervoor bedragen € 300.000

10. Begraven en Begraafplaatsen

De begraafplaats aan de Acacialaan in Winschoten moet worden uitgebreid, omdat naar verwachting binnen zeven jaar de beschikbare ruimte voor begravingen is uitgeput. Dit betreft een wettelijke taak. Een lange voorbereidingstijd is hiervoor nodig, met name doordat het terrein eerst moet worden opgehoogd en de grond vervolgens meerdere jaren nodig heeft om voldoende in te klinken.

11. Nieuwbouw voortgezet onderwijs

In de raadsvergadering van december 2025 heeft de raad kennis genomen van het rapport van van ICS Adviseurs inzake haalbaarheid en optimalisatie nieuw te bouwen sport- en onderwijscomplex Stikkerlaan. De huisvesting voldoet namelijk niet meer aan de hedendaagse standaard en al helemaal niet aan de uitgangspunten 2030 en 2050. In dezelfde raadsvergadering is een voorbereidingskrediet van € 1.500.000,- beschikbaar gesteld voor planvorming van het terrein aan de Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein. De kosten voor de nieuwbouw zijn nog niet opgenomen in de begroting.

12. Aanpassingen verwarmingsinstallatie Zwembad de Watertoren

In 2024 is er budget toegekend voor het vergroten van de bedrijfszekerheid van de warmte opwekking van de Watertoren. Omdat meer aanpassingen aan de cv-installatie noodzakelijk zijn is het toegekende budget niet toereikend. Momenteel draait de ketel op hoge temperatuur en vol vermogen, wat inefficiënt is. Zonder snelle aanpassingen kan een kleine storing leiden tot sluiting van het zwembad. Een extra budget van €40.000 is nodig om de installatie goed in te regelen, zodat warmte efficiënt verdeeld wordt, de ketel met lager vermogen functioneert en gas bespaard wordt.

13. Onderwijshuisvesting primair onderwijs

De raad heeft eerder een besluit genomen op het integraal huisvestingsplan primair onderwijs (IHP PO), waarin de scholen van Heiligerlee (CBS Mons Sinaï en OBS Heiligerlee) en Winschoten (CBS Vossenburcht en OBS De Kleine Dollard) zijn opgenomen. De raming voor bovengenoemde scholen bedragen op dit moment bij nieuwbouw voor Heiligerlee € 5,8 miljoen en voor Winschoten € 9,1 miljoen, maar is nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen, terwijl onderwijshuisvesting wel een wettelijke taak is.

14. Onderwijshuisvesting de Flint (obv IHP VO)

De Flint, een school voor praktijkonderwijs en pro-vmbo te Winschoten, heeft naast de reguliere bouw ook semipermanente huisvesting en kent een stabiel leerlingenaantal. Voor De Flint geldt een renovatie- en een uitbreidingsopgave door nieuwbouw. Het huidige ruimteaanbod minus het semipermanente deel is echter onvoldoende om in de ruimtebehoefte te kunnen voorzien. De gebouwschil van het schoolgebouw is in slechte staat. Omdat er geïnvesteerd dient te worden om op de locatie de komende jaren goed onderwijs te kunnen blijven geven, is het advies om ook uitbreiding van de locatie hierin mee te nemen, waarmee de semipermanente huisvesting afgestoten kan worden.

15. Uitvoeringsagenda Woonzorgvisie 2026-2030

De woonzorgvisie 2026–2030 die in september 2025 door de raad is vastgesteld, richt zich op voldoende passende huisvesting voor ouderen en aandachtsgroepen, gecombineerd met de benodigde zorg en ondersteuning. De uitvoering gebeurt regionaal met partners, maar vraagt nog nadere uitwerking en prioritering, mede vanwege onzekerheid over beschikbare middelen. De visie vloeit voort uit een wettelijke opgave (Wet versterking regie volkshuisvesting), waarbij gemeenten binnen een jaar aan eisen moeten voldoen. De urgentie is hoog, omdat de uitvoeringsagenda op korte termijn verder moet worden uitgewerkt en de wet in 2026 in werking treedt.

2.2 Overige ontwikkelingen

16. Binnenstad Winschoten

De aanpak van de binnenstad zetten we voortvarend door. De centrumontwikkeling van Winschoten krijgt vorm, met investeringen in winkelgebieden, woningen en het nieuwe gemeentehuis. Ook worden het voormalig ziekenhuisterrein en de Blaauwlocatie aangepakt en wordt onderzocht hoe water teruggebracht kan worden in de binnenstad. De ambitie is om, voortbouwend op de rijke historie, een aantrekkelijk, dynamisch, duurzaam en toekomstbestendig centrum te realiseren met een stevige regionale functie als tweede koopstad in de provincie waarin de essentiële centrumfuncties als detailhandel, wonen, werken en stedelijke voorzieningen samengaan met een ruimtelijke structuur en inrichting die tot verblijven en ontmoeten uitnodigen. Investerings in het centrum zijn van wezenlijk belang wil Winschoten zijn positie als tweede koopstad van de provincie kunnen behouden. Net als voorgaande jaren wordt hiervoor een bedrag opgenomen.

3. Financieel perspectief

De afgelopen jaren is veel gesproken over het naderende ravijnjaar. In eerste instantie werd dit verwacht in 2026, maar doordat het Rijk voor 2026 en 2027 extra middelen beschikbaar heeft gesteld is dit verschoven naar het jaar 2028, bedoeld voor goede en beheersbare jeugdzorg en voor de terugval in het Gemeentefonds vanaf 2026. Daarnaast zijn er in de 1^e BBR 2026 meerdere ontwikkelingen geweest, die ook meerjarig een effect hebben. Op basis hiervan vertonen de begrotingsaldi voor de komende jaren het volgende beeld:

	2027	2028	2029
Primitieve begroting	€ 2.883.000	-€ 973.000	-€ 431.000
Mutatie 1e BBR 2026	-€ 3.257.341	-€ 3.983.878	-€ 5.254.544
Totaal na 1e BBR 2026	-€ 374.341	-€ 4.956.878	-€ 5.685.544

In het vorige hoofdstuk is een beeld geschetst van concrete ontwikkelingen die zich richting 2027 voordoen. In onderstaand overzicht zijn de financiële effecten daarvan in beeld gebracht. Hierbij is gekeken naar een minimaal benodigd bedrag om te voldoen aan deze taken.

Nr.	Onderwerp	Investering	Financiële impact		
			2027	2028	2029
	Wettelijk taken				
1	Invasieve exoten		50.000	50.000	50.000
2	Tijdelijke versterking capaciteit invoer GIS openbare ruimte		100.000	100.000	
3	Hoofdweg Midwolda	6.000.000	0	0	297.000
4	Reconstructie St. Vitusholt te Winschoten (fase II) incl. Riolering	3.500.000	0	0	173.250
5	Herstel Kademuur Termunterzijldiep	700.000	45.150	45.150	45.150
6	Technische installatie De Stuwe	300.000	27.350	27.350	27.350
7	Extra tractie strooiroute	100.000	12.450	12.450	12.450
8	Vervanging tractie bedrijfsvoering buitendienst	810.000	56.025	100.845	100.845
9	(deel) Vervanging Civieltechnische kunstwerken	300.000	19.350	19.350	19.350
10	Uitbreiden begraafplaats Acacialaan Winschoten	6.100.000	35.475	35.475	35.475
11	Nieuwbouw voortgezet onderwijs (2023)	27.400.000	0	0	0
12	Sportvoorzieningen, aanpassing verwarmingsinstallatie zwembad de Watertoren	40.000	3.647	3.647	3.647
13	Onderwijshuistesting primair onderwijs	16.000.000	346.500	792.000	792.000
14	Onderwijshuistesting - De Flint (obv IHP VO)	7.000.000	346.500	346.500	346.500
15	Uitvoeringsagenda Woonzorgvisie 2026-2030		125.000	125.000	125.000
	Totaal wettelijk t/m 2029		1.167.447	1.657.767	2.028.017
	Overige ontwikkelingen				
16	Binnenstad Winschoten, jaarlijkse toevoeging.	2.000.000	129.000	129.000	129.000
	Totaal wettelijke taken en overige ontwikkelingen		1.296.447	1.786.767	2.157.017

De verwerking van deze wettelijke taken en overige ontwikkelingen geeft het volgende resultaat:

	2027	2028	2029
Primitieve begroting	€ 2.883.000	-€ 973.000	-€ 431.000
Mutatie 1e BBR 2026	-€ 3.257.341	-€ 3.983.878	-€ 5.254.544
Totaal na 1e BBR 2026	-€ 374.341	-€ 4.956.878	-€ 5.685.544
Wettelijke taken en overige ontwikkelingen	-€ 1.296.447	-€ 1.786.767	-€ 2.157.017
Totaal incl. wettelijke taken	-€ 1.670.788	-€ 6.743.645	-€ 7.842.561

Naast de wettelijk taken en overige ontwikkelingen zijn er nog een groot aantal ambities en speerpunten die nog **niet** verwerkt zijn in dit meerjarige overzicht. Deze zijn opgenomen in de bijlage bij deze Kadernota.

Op het moment van het samenstellen van deze Kadernota zijn de effecten van de meicirculaire nog niet bekend. De lobby van de VNG richting het Rijk voor extra middelen blijft onverminderd doorgaan. We houden er echter rekening mee dat dit meerjarig niet tot een sluitende begroting zal leiden. Daarom starten we in de tweede helft van 2026 een zorgvuldig proces, waarin we samen met de raad tot gedragen keuzes komen voor de begroting 2028, met als doel te komen tot een sluitende begroting. In het volgende hoofdstuk doen wij een voorstel voor de wijze waarop we dit proces zullen oppakken.

Incidentele middelen

Via (Rijks)programma's zoals Nationaal Programma Groningen, het Nationaal Programma Vitale Regio's en Nij Begun worden honderden miljoenen aan incidentele middelen beschikbaar gesteld. Hoewel incidenteel, gaat het vaak om programma's met een lange looptijd, tot aan dertig jaar. Om aanspraak te kunnen maken op deze incidentele financiering ontwikkelen we beleid, maken we plannen en zijn we zichtbaar. Het is aan ons om strategisch om te gaan met ombuigingen aan de ene kant en de potentie om te ontwikkelen aan de andere kant. Incidentele middelen kunnen we echter niet inzetten, om structureel begrotingstekorten te dekken.

4. Procesvoorstel

Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven, wordt vanaf 2028 een structureel negatief begrotingsbeeld zichtbaar. Als we geen structureel sluitende begroting kunnen opstellen, lopen we het risico onder preventief toezicht komen te staan van de provincie. Dit betekent dat voor financiële besluiten vooraf goedkeuring nodig is en dat een herstelplan moet worden opgesteld om de financiële positie weer op orde te brengen. In het uiterste geval kan de gemeente een beroep doen op artikel 12, waarbij het Rijk financiële ondersteuning biedt. Daar staat echter tegenover dat de gemeente onder verscherpt toezicht komt te staan en de beleidsvrijheid aanzienlijk wordt beperkt.

Om hierop te anticiperen, stellen we een zorgvuldig en gefaseerd proces voor. In eerste instantie worden ambtelijk de noodzakelijke voorbereidingen getroffen. De raad wordt actief en tijdig betrokken bij de te maken keuzes. Het doel van het gehele proces is om de organisatie wendbaarder te maken en tijdig inzicht te verkrijgen in mogelijke ombuigingsmaatregelen, zodat we goed voorbereid zijn op de toekomstige financiële opgaven.

Ambtelijke voorbereiding

De ambtelijke voorbereiding bestaat o.a. uit de volgende stappen:

- *Wettelijke en niet-wettelijke taken*
Als gemeente vervullen we zowel wettelijk verplichte taken als niet-wettelijke taken. Wettelijke taken zijn door de overheid opgelegd (bijvoorbeeld zorgen voor onderwijshuisvesting en het uitvoeren van de jeugdwet). Niet-wettelijke taken voert een gemeente autonoom uit om de lokale leefbaarheid en het welzijn te verbeteren, zoals het organiseren van evenementen of cultuurbeleid. We zullen binnen de begroting deze verdeling in beeld brengen.
- *Onderuitputting budgetten*
Onderuitputting van budgetten betekent dat er minder geld is uitgegeven dan oorspronkelijk was begroot. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals capaciteitstekort, plannen die niet doorgaan of kosten die lager uitvallen. Het kan ook zijn dat bepaalde budgetten structureel te hoog worden ingeschat. Op basis van een analyse van de afgelopen jaren, zullen we onderzoeken of er ruimte is binnen de huidige begroting zonder dat dit ten koste gaat van uit te voeren werkzaamheden.
- *Stelposten*
Stelposten in een begroting zijn gereserveerde bedragen waarvoor nog niet precies vaststaat hoe of waaraan ze worden uitgegeven, oftewel er is een 'voorlopig bedrag' opgenomen in de begroting. Stelposten zorgen voor flexibiliteit in de begroting en worden ingezet als kosten moeilijk vooraf zijn te specificeren of besluiten nog genomen moeten worden. Het verschil met onderuitputting is dat dit altijd achteraf is, terwijl een stelpost vooraf wordt opgenomen. We zullen de stelposten in beeld brengen.
- *Analyse stijgende kosten jeugdzorg*
De stijging van kosten in de jeugdzorg is een ontwikkeling die in veel gemeenten zichtbaar is, net als bij ons. Dit vraagt om een zorgvuldige en diepgaande analyse, waarmee we inmiddels gestart zijn. Om effectief te kunnen sturen, is het van belang om inzicht te krijgen in de onderliggende oorzaken, de aard van de kostenstijging en de mate waarin deze beïnvloedbaar is. Daarbij wordt gekeken naar externe factoren zoals de toenemende vraag, complexiteit, wijzigingen in wet- en regelgeving, loon- en prijsstijgingen. Maar ook interne factoren als grip op in- en doorstroom, beschikbaarheid van lichtere vormen van hulp, inefficiëntie in toegang en verwijzing, contracten en tariefafspraken. Belangrijk is onderscheid te maken in structurele trends en incidentele afwijkingen. Met deze analyse zijn we inmiddels gestart. Eventuele oplossingsrichtingen naar aanleiding van de analyse zal de komende maanden vorm moeten krijgen. Belangrijk hierbij is de balans tussen financiële beheersbaarheid en de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg. We zullen bij deze analyse ook de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek 'Wachten op een waterbedeffect?' van oktober 2023 meenemen.

- *Verhogen van inkomsten*

Gemeenten beschikken verschillende mogelijkheden om hun inkomsten te verhogen. Zo kan worden gedacht aan het aanpassen van lokale belastingen en heffingen, bijvoorbeeld de onroerendezaakbelasting (OZB). Daarnaast kunnen tarieven voor leges en vergunningen worden heroverwogen, zodat deze beter aansluiten bij de werkelijke kosten. Daarbij is het steeds van belang om een zorgvuldige afweging te maken tussen financiële noodzaak en de impact op inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We zullen inzicht geven welke mogelijkheden en afwegingen hierin te maken zijn.

- *Incidentele middelen*

We ontvangen veel incidentele middelen (bijv. Nij Begun, Sisa regelingen) die we niet structureel in de begroting mogen verwerken. Tegelijkertijd voeren we activiteiten uit die momenteel structureel worden bekostigd, maar mogelijk ook (deels) uit deze incidentele middelen gefinancierd zouden kunnen worden. Dit vraagt om nader onderzoek, zodat we beter kunnen beoordelen hoe we deze middelen optimaal en rechtmatig kunnen inzetten.

- *Reserves*

De algemene reserve en bestemmingsreserves kunnen worden ingezet om een negatief resultaat op te vangen, maar mogen niet worden gebruikt als structurele oplossing voor een structureel tekort.

Voor de korte termijn kan het daarom een optie zijn om bijvoorbeeld in 2027 eenmalig een negatief resultaat te dekken vanuit de algemene reserve. Tegelijkertijd is het zinvol om kritisch te kijken naar de bestaande bestemmingsreserves. Mogelijk kunnen (een deel van) deze reserves worden heroverwogen of vrijvallen. Hoewel dit geen structurele oplossing biedt voor het begrotingstekort, kan het wel invloed hebben op de omvang van de algemene reserve en daarmee op het benodigde weerstandsvermogen. Door deze heroverweging kan er meer ruimte ontstaan om incidenteel financiële tegenvallers op te vangen en tijdelijk een negatief resultaat te dekken.

Rol van de Raad

In het vervolg op de ambtelijke voorbereidingen zullen we de Raad in het verdere proces meenemen voor het maken van keuzes. Hierbij zal gewerkt worden met 'als- dan' scenario's, zodat maatschappelijk en financiële effecten inzichtelijk zijn. De aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek herstelplan 2019 betrekken we bij dit proces.

Als de raad akkoord gaat met dit procesvoorstel zal de komende maanden een nadere uitwerking en concrete planning worden opgesteld.

Bijlage Ambities en speerpunten te verwezenlijken

Zoals in de Kadernota aangegeven zijn naast de wettelijke taken, die in de begrotingssaldi zijn verwerkt nog een groot aantal ambities en speerpunten. In onderstaande tabel zijn deze samengevoegd met daaronder de toelichtingen. Deze ambities en speerpunten zijn **niet** verwerkt in de begrotingssaldi van de Kadernota.

Nr.	Onderwerp	Financiële impact				
		Investering	2027	2028	2029	2030
	Combinatie wettelijk/nieuw beleid					
17	Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE)		25.000	25.000	25.000	25.000
18	Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming		125.000	125.000	125.000	125.000
	Totaal combinatie wettelijk/nieuw beleid		150.000	150.000	150.000	150.000
	Combinatie wettelijk/doorontwikkeling beleid					
19	Programma Gebiedsgericht werken en Participatie: structureel maken Programma GGW en Participatie		350.000	350.000	350.000	350.000
20	Rehabilitatie van technisch en economisch afgeschreven wegen	14.850.000	188.100	324.225	492.525	636.075
21	Vervanging van het fietspad Lange Zuidwending	165.000	10.643	10.643	10.643	10.643
22	Civieltechnische kunstwerken, vervanging van bruggen en vaarrecreatieve voorzieningen	1.870.000	7.740	20.640	56.115	88.365
23	Herstel droogteschade	17.500.000	161.250	322.500	483.750	806.250
24	Rehabilitatie Oudewerfslaan Winschoten	1.750.000	0	0	86.625	86.625
	Totaal combinatie wettelijk/doorontwikkeling beleid		717.733	1.028.008	1.479.658	1.977.958
	Nieuw beleid					
25	Speelruimtes		50.000	50.000	50.000	50.000
26	Hart voor Scheemda (herinrichting centrum Scheemda)	1.350.000	?	50.000	50.000	50.000
27	Wijk-GGZ – Vroegsignalering en opvolging in de wijk		95.000	95.000	95.000	95.000
28	Regionale voorziening steunpunt voor slachtoffers van (ex-)partnergeweld		15.000	15.000	15.000	15.000
29	Extra inzet n.a.v. beleidsplan Basisvaardigheden		120.500	120.500	120.500	120.500
30	Inzet n.a.v. Uitvoeringsagenda WMO		260.000	240.000	240.000	240.000
31	Kinderboerderij Winschoten	1.200.000	59.400	59.400	59.400	59.400
32	Doortrekken Oudlandseweg te Midwolda	6.000.000	4.950	297.000	297.000	297.000
33	Nieuwbouw sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren	40.500.000	2.227.500	2.227.500	2.227.500	2.227.500
34	Ondernemersperspectief		150.000	150.000	100.000	100.000
35	Jongeren aan Zet		30.000	30.000	30.000	30.000
36	Structurele middelen voor het wegwerken van de wachtlijst beschut werk		70.000	70.000	70.000	70.000
37	Verkeersveiligheid en verkeersbeleid		40.000			
38	Inkoop en contractmanagement		390.000	390.000	390.000	390.000
			3.512.350	3.794.400	3.744.400	3.744.400
	Incidentele onderuitputting kapitaallasten agv bouwtermijn					
33	- Nieuwbouw sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren		-2.213.750	-1.663.750	-1.058.750	
	Totaal nieuw beleid		1.298.600	2.130.650	2.685.650	3.744.400
	Doorontwikkeling beleid					
39	Doorontwikkeling gemeentelijke dienstverlening en procesregie		255.000	390.000	320.000	300.000
40	Essentaksterfte		50.000	50.000	50.000	50.000
41	Verbeteren leefbaarheid Bomenbuurt Winschoten fase 3	600.000	38.700	38.700	38.700	38.700
42	Modernisering Openbare Verlichting 2027 – 2030	1.370.000	41.298	67.098	92.898	92.898
43	Vergroten maatschappelijke weerbaarheid		48.000	48.000	48.000	48.000
44	Ondermijning			95.000	95.000	95.000
45	Cyberveiligheid		95.000	95.000	95.000	95.000
46	Masterplan Campussen		75.000	75.000	75.000	75.000
47	Bedrijventerreinen Oldambt en vervolg Ruimtelijk-economisch perspectief A7/N33		75.000			
48	Samenwerking met overheden en instellingen over de grens en in Europa		20.000	20.000	20.000	20.000
49	Masterplan Regiocentra en Koers!		100.000	100.000	100.000	100.000
50	Vrijetijdseconomie — uitvoering en uitbreiding ambtelijke capaciteit		80.000	80.000	80.000	80.000
51	Actieplan jeugdbeleid (opvolging opgroeien in een kansrijke omgeving)		70.000	70.000	70.000	70.000
52	Verhoging van onderdelen van subsidieregeling Welzijn & Armoede (art. 2.3.2. Vrijwillige (preventieve) schuldhulpverlening) en art. 2.4.2. (armoedebestrijding dmv ondersteuning in natura)		28.100	28.100	28.100	28.100
53	Molens Oldambt	300.000	22.350	22.350	22.350	22.350
54	Borging en voortzetting Boerderijenloket (na 2026)		200.000	200.000		
55	Kinderraad		5.000	5.000	5.000	5.000
56	Portfoliomanager en portfoliosecretaris.		160.000	160.000	160.000	160.000
57	Uitbreiding formatie Privacyofficer		80.000	80.000	80.000	80.000
58	Digitalisering en informatievoorziening		425.000	425.000	375.000	375.000
	Totaal doorontwikkeling beleid		1.868.448	2.049.248	1.755.048	1.735.048
	TOTAAL		4.034.781	5.357.906	6.070.356	7.607.406

Combinatie wettelijk/nieuw beleid

17. Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE)

De gemeente Oldambt werkt aan de implementatie van de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE), gericht op vroegsignalering en het voorkomen van problemen bij huishoudens met complexe problematiek. Deze werkwijze versterkt de samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners en ondersteunt de uitvoering van wettelijke taken. Na de eerste implementatiestappen in 2025-2026 is vanaf 2027 structurele inzet nodig voor borging, doorontwikkeling en scholing. Zonder structurele verankering bestaat het risico dat de aanpak niet duurzaam wordt toegepast, terwijl de complexiteit van problematiek toeneemt en een integrale aanpak juist noodzakelijk is.

18. Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario richt zich op een integrale en persoonsgerichte aanpak van geweld en onveiligheid in huishoudens. De gemeente volgt de Groninger proeftuin en wil de opgedane kennis en werkwijzen vanaf 2027 lokaal implementeren en borgen. Dit draagt bij aan betere samenwerking, vroegtijdige ondersteuning en het voorkomen van escalatie. De aanpak ondersteunt bestaande wettelijke taken, maar vraagt om nieuwe, structurele inzet en organisatie. Zonder borging gaan waardevolle inzichten verloren en moeten gemeenten zelf zorgen voor continuïteit, ondanks nog onzekere landelijke kaders en financiering.

Combinatie wettelijk/doorontwikkeling beleid

19. Programma Gebiedsgericht werken en Participatie: structureel maken Programma GGW en Participatie

Het programma Gebiedsgericht werken en Participatie is in 2025 gestart en richt zich op het versterken van draagvlak, eigenaarschap en structurele inbedding binnen de organisatie. Het sluit aan bij ambities uit het coalitieakkoord en ontwikkelingen zoals Nij Begun, de Omgevingswet en de Wet versterking participatie, die een actieve rol van inwoners vragen.

De aanpak richt zich op betere samenwerking in wijken en dorpen, met meer regie, inzet van professionals en pilots in specifieke gebieden. Dit vergroot betrokkenheid, vertrouwen en draagvlak onder inwoners, terwijl het ook bijdraagt aan een effectievere en samenhangende uitvoering van beleid.

Daarnaast wordt gewerkt aan instrumenten zoals wijkdata, enquêtes en wijk- en dorpsagenda's om gericht keuzes te maken. Het programma ondersteunt ook medewerkers bij participatie en beleidsvorming.

Om deze werkwijze duurzaam te verankeren is voortzetting van capaciteit en budget nodig, met als doel om het programma stapsgewijs om te zetten van incidentele naar structurele financiering richting 2027 en verder.

20. Rehabilitatie van technisch en economisch afgeschreven wegen, volgens het beheerplan.

Het doel is het rehabiliteren van wegen om bereikbaarheid, veiligheid en comfort te waarborgen. Dit is een bestaande wettelijke taak op basis van de Wegenwet.

De levensduur van diverse wegen is verstreken en regulier onderhoud volstaat niet meer. Zonder ingrijpen komen veiligheid en bereikbaarheid in het gedrang en kan afsluiting van wegen noodzakelijk worden.

21. Vervanging fietspad Lange Zuidwending

Voor 2027 staat onder andere de vervanging van het fietspad Lange Zuidwending gepland, waarbij een deel van de kosten wordt gedekt door droogteschade.

22. Civieltechnische kunstwerken, vervanging van bruggen en vaarrecreatieve voorzieningen

Het vervangen van bruggen en vaarrecreatieve voorzieningen maakt onderdeel uit van het beheer van civieltechnische kunstwerken en is gericht op het waarborgen van veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.

De technische levensduur van diverse onderdelen is verstreken en regulier onderhoud volstaat niet meer, waardoor risico's voor veiligheid en gebruik toenemen

23. Herstel droogteschade

De afgelopen jaren is fors ingezet op de aanpak van de droogteschade. Eerder is berekend dat in totaal een bedrag van circa 30 miljoen benodigd is om de droogteschade aan te pakken. Inmiddels is een bedrag van 10 miljoen vrijgemaakt. Hierdoor zijn meerdere wegen veel beter begaanbaar en veiliger geworden. De komende jaren zullen we opnieuw geld moeten vrijmaken om andere delen van de droogteschade aan te pakken.

24. Rehabilitatie Oudewerfslaan Winschoten

De huidige rijbaan van de Oudewerfslaan is gerealiseerd in de jaren 80 en heeft inmiddels een leeftijd van circa 35 à 40 jaar bereikt. Door temperatuurschommelingen en oxidatie van de fundering (bestaande uit hoogovenslakken) vertoont de rijbaan ongelijkmatige zettingen, wat zorgt voor hinderlijk oneffenheden die trillingen veroorzaken. Omwonenden klagen over geluid en trillingsoverlast.. Hoewel plaatselijke reparaties mogelijk zijn, nemen de kosten en frequentie ervan toe, waardoor incidenteel herstel niet langer opweegt tegen een volledige vervanging van de weg.

Nieuw beleid

25. Speelruimtes

Spelen krijgt een steeds belangrijkere plek binnen de gemeente. Daarom wordt gewerkt aan een gezamenlijke visie op speelvoorzieningen, waarin trends, ambities en wettelijke taken worden meegenomen. Op basis hiervan wordt in 2027 een nieuw beheerplan spelen opgesteld. Het doel is om meer ruimte te creëren voor het plaatsen, onderhouden en vervangen van speeltoestellen en speelomgevingen. Momenteel is er nog geen specifiek beleid, maar dit wordt ontwikkeld. Door de groeiende vraag vanuit inwoners en de noodzaak om speelvoorzieningen beter te onderhouden en uit te breiden neemt de urgentie toe.

26. Hart voor Scheemda (herinrichting centrum Scheemda)

Het project voor de herinrichting van het centrum van Scheemda is in aanvraag bij het NPG, waarvoor €5 miljoen is gereserveerd en €550.000 aan cofinanciering beschikbaar is. Er resteert echter nog een financieringstekort van circa €1,5 miljoen en daarnaast is structureel extra onderhoudsbudget nodig.

Het doel is het versterken van de kwaliteit en functie van het centrum. De plannen zijn niet nieuw, maar de benodigde extra middelen maken uitvoering mogelijk.

Bij toekenning van de subsidie is het mogelijk dat al op korte termijn gestart wordt. Daarvoor is wel volledige financiering nodig is om het project in één keer te realiseren.

27. Wijk-GGZ – Vroegsignalering en opvolging in de wijk

Binnen een regionaal project werken de gemeenten Oldambt, Veendam, Stadskanaal en Pekela samen aan vroegsignalering en ondersteuning bij inwoners met onbegrepen gedrag. De inzet van een wijk-GGZ'er speelt hierin een belangrijke rol door vroegtijdig signalen op te pakken en passende hulp te organiseren.

Om deze werkwijze na afloop van het project in 2027 te behouden, is structurele borging nodig. Dit draagt bij aan het voorkomen van escalatie en versterkt de samenwerking in het sociaal domein.

Het aantal kwetsbare situaties neemt toe en zonder structurele financiering gaat de opgebouwde kennis en capaciteit verloren.

28. Regionale voorziening steunpunt voor slachtoffers van (ex-)partnergeweld

Binnen de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties wordt ingezet op betere en laagdrempelige ondersteuning voor slachtoffers van partnergeweld. Er wordt verkend om het steunpunt Filomena door te ontwikkelen tot een regionale voorziening, zodat expertise gebundeld wordt en de toegankelijkheid toeneemt.

Dit draagt bij aan het voorkomen van escalatie en het versterken van samenwerking en kennisdeling. De aanpak sluit aan bij bestaande wettelijke taken, maar vraagt om regionale besluitvorming en financiële bijdragen van gemeenten.

Vanwege de aard en omvang van het probleem en de noodzaak om tijdig structurele afspraken en financiering te regelen is de urgentie hoog.

29. Extra inzet n.a.v. beleidsplan Basisvaardigheden

De gemeente Oldambt wil de aanpak van basisvaardigheden versterken, omdat het huidige aanbod versnipperd is en onvoldoende samenhang kent. Op basis van een analyse zijn vier speerpunten vastgesteld: preventie, ondersteuning van volwassenen, betere samenhang en regie, en toegankelijke communicatie.

Om deze doelen te realiseren is extra financiering nodig, onder andere voor onderwijs, begeleiding van inwoners (zoals NT2'ers), training van professionals en bewustwording. In 2027 start de uitvoering via een jaarlijkse uitvoeringsagenda.

Door toenemende laaggeletterdheid, hogere digitale eisen en extra verantwoordelijkheden van gemeenten, kunnen zonder extra inzet maatschappelijke problemen toenemen.

30. Inzet n.a.v. Uitvoeringsagenda WMO

De in 2025 vastgestelde Wmo-beleidsvisie wordt in 2026 uitgewerkt in een uitvoeringsagenda, met nadruk op preventie, versterking van de sociale basis en het voorkomen van zwaardere zorg. Prioriteit ligt bij thema's zoals mantelzorg, vrijwilligers, ontmoetingsplekken en maatschappelijke ondersteuning.

Om de uitvoering vanaf 2027 mogelijk te maken, zijn extra structurele middelen nodig. Deze investeringen moeten bijdragen aan meer zelfredzaamheid, minder vraag naar maatwerkvoorzieningen en een toekomstbestendige Wmo.

Door vergrijzing en toenemende zorgvraag, zal zonder extra inzet het huidige systeem onder druk komen te staan.

31. Kinderboerderij Winschoten

De huidige bebouwing van de Kinderboerderij is in slechte staat en moet worden vernieuwd. Dit is nodig om een toekomstbestendige locatie te creëren die beter aansluit bij de behoeften van inwoners, bezoekers en organisaties zoals Cosis en Afeer. Een deel van de kosten wordt gedekt door een provinciale subsidie. De herontwikkeling maakt ook deel uit van het Masterplan Regiocentra en draagt bij aan de bredere gebiedsontwikkeling in de gemeente. Hiervoor is (co)financiering nodig.

32. Doortrekken Oudlandseweg te Midwolda

Vanuit het dorp wordt al heel lang de wens geuit om de Oudlandseweg aan te laten sluiten op de N362 (de Gereweg). Met deze aansluiting wordt een forse verbetering van de leefbaarheid bereikt voor de dorpen Midwolda, Nieuwolda en Oostwold. De totale investering is € 6 miljoen. Hierbij is de nadrukkelijke verwachting dat er bijdragen van derden mogelijk zijn (bijv. provinciale bijdrage).

33. Nieuwbouw sporthal Stikkerlaan en zwembad de Watertoren

Het zwembad De Watertoren in Winschoten en de sporthal aan de Stikkerlaan zijn verouderd en voldoen niet aan moderne standaarden, waardoor gebruik en beheer inefficiënt zijn. Flexibiliteit ontbreekt door vaste structuren, en zonder ingrijpende maatregelen blijven functionele problemen bestaan, zelfs na renovatie. Daarnaast zorgen de beperkte afmetingen voor onveilige situaties bij sportactiviteiten. In de raadsvergadering van december 2025 heeft de raad kennis genomen van het rapport van van ICS Adviseurs inzake haalbaarheid en optimalisatie nieuw te bouwen sport- en onderwijscomplex Stikkerlaan. In dezelfde raadsvergadering is een voorbereidingskrediet van € 1.500.000,- beschikbaar gesteld voor planvorming van het terrein aan de Stikkerlaan / dr. J.H. Hommesplein. De kosten voor de nieuwbouw zijn nog niet opgenomen in de begroting.

34. Ondernemersperspectief

Betere organisatie van het bedrijfsleven versterkt samenwerking, synergie en belangenbehartiging. Dit maakt het voor de gemeente toegankelijker en een gelijkwaardige gesprekspartner. Een hogere organisatiegraad vergroot het draagvlak voor projecten. Ondernemers die moeite hebben, krijgen diverse vormen van laagdrempelige ondersteuning, zoals energie-advies en digitalisering.

35. Jongeren aan Zet

Jongeren aan Zet helpt jongeren in de doelgroep van 18 – 24 jaar (wordt verhoogd naar 27 jaar) die maatschappelijk zijn uitgevallen, zonder opleiding, werk of perspectief. Het programma biedt maatwerkbehandeling en begeleiding, wat bijdraagt aan herstel en zelfstandigheid. 85% van de deelnemers keerde terug naar school, werk of vrijwilligerswerk.

De aanpak vormt een sluitende keten van zorg, waarbij GGZ-instellingen en begeleidingsorganisaties samenwerken. Vanaf 2027 vervallen de projectgelden, waardoor jaarlijks 20 kwetsbare jongeren zonder hulp kunnen komen te zitten. De kosten voor extra begeleiding door de GGZ bedragen €1.500

per jongere, oftewel €30.000 per jaar. Dit kan op termijn besparingen opleveren door het voorkomen van hulpverlening in jeugdzorg, schuldhulp en bijstand.

36. Structurele middelen voor het wegwerken van de wachtlijst beschut werk

Gemeenten krijgen jaarlijks een taakstelling van de overheid voor het creëren van beschut werk, bedoeld voor mensen met een arbeidsbeperking die niet in reguliere banen kunnen werken. In de gemeente Oldambt voert Afeer deze taakstelling uit. De taakstelling wordt structureel aan het begin van het jaar behaald, en hierdoor ontstaat er jaarlijks een wachtlijst. Met name onder jongeren uit praktijkonderwijs (Pro) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO), die vaak te maken hebben met multiproblematiek. Dit vergroot hun afstand tot de arbeidsmarkt en verhoogt de kans op langdurige afhankelijkheid van uitkeringen. Om deze wachtlijsten te verkleinen, wordt voorgesteld om structureel extra financiële middelen beschikbaar te stellen, zodat Afeer jaarlijks ongeveer 15 extra kandidaten kan begeleiden en bemiddelen.

37. Verkeersveiligheid en verkeersbeleid

Om de verkeersveiligheid van de Scheemdermeersterweg in Scheemda te bevorderen wordt voorgesteld om twee komportalen te plaatsen. Deze maatregel past binnen ons beleid en heeft draagvlak onder de aanwonenden.

38. Inkoop en contractmanagement

De gemeente zet in op verdere professionalisering van inkoop en contractmanagement, met name in het sociale domein waar steeds meer taken door externe partijen worden uitgevoerd. Een sterke en professionele opdrachtgeversrol is essentieel om kwaliteit te borgen en kosten te beheersen. Hoewel al stappen zijn gezet, is verdere ontwikkeling nodig over de volle breedte van het domein. De ambitie is om meer regie te voeren op inkoop en minder afhankelijk te zijn van externe inhuur, wat zowel de kwaliteit als de kostenefficiëntie ten goede komt. Tegelijkertijd wordt onderzocht hoe bestaande middelen binnen inkoop en contractmanagement effectiever kunnen worden ingezet. Daarnaast wordt ingezet op intensievere samenwerking met andere gemeenten, onder andere door gezamenlijke inkoop, het bundelen van volumes en duidelijke afspraken over rollen (zoals penvoerderschap). Dit moet leiden tot zowel efficiëntere als voordeligere inkoop, niet alleen binnen het sociale domein, maar ook op het gebied van ondersteuning en bedrijfsvoering.

Doorontwikkeling beleid

39. Doorontwikkeling gemeentelijke dienstverlening en procesregie

De gemeente wil haar dienstverlening blijven verbeteren, maar heeft momenteel onvoldoende inzicht in klantvragen en processen. Dit leidt tot onduidelijkheid, langere wachttijden en inefficiënties. Met de inzet van een regisseur dienstverlening wordt gewerkt aan verbetering, te beginnen bij de analyse van klantcontacten.

De ontwikkeling richt zich op mensen, processen en systemen, met als doel betere samenwerking, kortere doorlooptijden en meer datagedreven sturing. Er is sprake van stijgende verwachtingen en toenemende eisen. Door stapsgewijs te verbeteren werkt de gemeente toe naar een toegankelijke, betrouwbare en toekomstbestendige dienstverlening, waarbij ook de menselijke maat centraal blijft staan.

40. Essentaksterfte

De impact van essentaksterfte blijkt groter dan eerder gedacht, waardoor meer kap en herplant van zieke essen noodzakelijk is. Dit vraagt om een actualisatie van het huidige beheerplan bomen, dat in 2027 wordt herzien en vastgesteld. Het doel is om meer ruimte en mogelijkheden te creëren voor het vervangen van zieke bomen. Hoewel er nu nog geen specifiek beleid is, wordt gewerkt aan nieuw beleid. De ziekte verspreidt zich verder, mede door drogere jaren, waardoor steeds meer bomen verzwakken of afsterven.

41. Verbeteren leefbaarheid Bomenbuurt Winschoten fase 3

In 2024 werden de eerste stappen (fase 1) gezet om de leefbaarheid in de (oude) Bomenbuurt in Winschoten te verbeteren. Met name de oude bomen zijn in slechte conditie die ook veel schade toebrengen aan de verharding. De oude parkeernorm van minder dan 1 auto per woning is niet meer toereikend zodat samen met de bewoners, het wijkplatform en de school werd gekeken naar oplossingen. Deze fase concentreerde zich op en rond de Beukenlaan. Ook voor fase 2, Lindelaan en Eikenlaan zijn inmiddels middelen beschikbaar gesteld. Wat hierop volgt is fase 3 Esdoornlaan, Gouden Regenlaan en de Prunuslaan. In een later stadium zullen dan de fasen 4 (Elzenlaan en Iepenlaan) en 5 (Hazelaarstraat en Kastanjelaan) moeten worden aangepakt.

42. Modernisering Openbare Verlichting 2027 – 2030.

Het vervangen van circa 3.500 verouderde armaturen door LED-verlichting is onderdeel van het beheerplan openbare verlichting 2026–2030. Dit draagt bij aan energiebesparing, vermindering van lichtvervuiling en verbetering van de (sociale) veiligheid.

Veel armaturen hebben hun technische en economische levensduur overschreden. Zonder tijdige vervanging nemen onderhoudskosten en storingsrisico's toe en vallen deze kosten buiten het reguliere onderhoud.

43. Vergroten maatschappelijke weerbaarheid

Door geopolitieke spanningen, klimaatverandering en toenemende risico's op uitval van vitale infrastructuur groeit de kans op grootschalige crises. Overheden en hulpdiensten kunnen deze niet altijd snel oplossen, waardoor meer verantwoordelijkheid bij de samenleving zelf komt te liggen. De inzet richt zich daarom op het vergroten van zelf- en samenredzaamheid, het waarborgen van de continuïteit van de gemeentelijke organisatie, het organiseren van alternatieve communicatie en het versterken van civiel-militaire samenwerking.

Het doel is om inwoners en de samenleving zo goed mogelijk door crises te loodsen naar een stabiele en veilige situatie. Dit sluit aan bij bestaand beleid, maar vraagt om intensivering en verdere uitwerking.

44. Ondernijning

De aanpak van ondernijning vraagt om steeds meer inzet van gemeenten, mede door regionale afspraken en de uitvoering van het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland. Ondernijning vormt een serieuze bedreiging voor de rechtsstaat, leefbaarheid en veiligheid en vraagt daarom om een gezamenlijke en stevige aanpak.

Binnen Groningen werken gemeenten samen volgens de 'Groningse norm', maar de uitvoering blijkt complexer en vraagt meer capaciteit en middelen dan vooraf voorzien. Ook lokaal is extra inzet nodig om afspraken te implementeren.

Er zijn recente onderzoeken waaruit blijkt dat het ondernijningsrisico relatief groot is. Dit vraagt om versnelling en versterking van de aanpak, met extra focus op samenwerking en structurele inzet.

45. Cyberveiligheid

Cyberveiligheid en digitale weerbaarheid vragen om toenemende aandacht, mede door regionale afspraken en de groeiende dreiging van cybercriminaliteit. Door de toenemende digitalisering en afhankelijkheid van digitale systemen neemt de kwetsbaarheid van de samenleving en de gemeente toe.

De inzet richt zich op het op orde brengen van de eigen organisatie, het omgaan met cyberincidenten en het versterken van weerbaarheid tegen digitale criminaliteit. Het doel is om cyberveiligheid in 2027 integraal onderdeel te laten zijn van verschillende beleidsterreinen. Door geopolitieke ontwikkelingen en het reële risico op cyberaanvallen is extra inzet en capaciteit noodzakelijk.

46. Masterplan Campussen

De Ruby-campus in Winschoten is onderdeel van het Masterplan Campussen en richt zich op het versterken van de regionale economie door digitalisering, innovatie en samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid. De campus draagt bij aan talentontwikkeling, ondernemerschap en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Het initiatief sluit aan op bestaand gemeentelijk beleid en versterkt Winschoten als regionaal centrum.

47. Bedrijventerreinen Oldambt en vervolg Ruimtelijk-economisch perspectief A7/N33

De gemeente werkt aan toekomstbestendige bedrijventerreinen op basis van bestaand regionaal beleid (A7/N33 en Omgevingsvisie). De inzet ligt op het creëren van goede voorwaarden voor ondernemen, onder andere door beperkte uitbreiding en het revitaliseren van bestaande terreinen. Er is echter een gebrek aan samenhangend beleid, waardoor ongewenste ontwikkelingen moeilijk te sturen zijn en bestaande terreinen verouderen. Dit brengt economische risico's met zich mee, zoals het vertrek van bedrijven en beperkte groei mogelijkheden.

Veranderende economische omstandigheden, schaarste aan ruimte en de noodzaak om beter aan te sluiten bij regionale initiatieven en kansen vraagt op korte termijn aandacht.

48. Samenwerking met overheden en instellingen over de grens en in Europa

Internationale samenwerking is voor de gemeente Oldambt essentieel, gezien de ligging in de grensregio en de verwevenheid van beleidsterreinen zoals economie, arbeidsmarkt en veiligheid.

Deelname aan diverse netwerken en samenwerkingsverbanden biedt kansen voor inwoners en ondernemers en versterkt de positie van de gemeente in de regio en Europa.

Tegelijkertijd biedt de nieuwe Europese subsidieperiode kansen, waarvoor actieve betrokkenheid en voldoende ambtelijke capaciteit nodig zijn.

49. Masterplan Regiocentra en Koers!

De gemeente Oldambt werkt binnen het Masterplan Regiocentra aan de verdere ontwikkeling van Winschoten als aantrekkelijk en toekomstbestendig regiocentrum. Om aanspraak te maken op beschikbare middelen vanuit de Regiodeal en de Economische Agenda Nij Begun is het nodig om ambities uit te werken tot concrete plannen en projecten.

Het doel is om de leefbaarheid, economische positie en aantrekkelijkheid van Winschoten te versterken, onder andere via gebiedsontwikkelingen en investeringen in de fysieke leefomgeving. Vanaf 2027 komen middelen beschikbaar, maar alleen wanneer tijdig kwalitatieve plannen worden ingediend. Daarnaast versnellen ontwikkelingen in Winschoten, waardoor integrale uitwerking en prioritering noodzakelijk zijn.

50. Vrijtijdseconomie — uitvoering en uitbreiding ambtelijke capaciteit

De gemeente Oldambt wil de vrijetijdseconomie (VTE) ontwikkelen volgens de in 2026 vastgestelde visie, met als doel economische groei, versterking van het imago en verbetering van welzijn.

Provinciale en nationale programma's bieden hiervoor aanzienlijke kansen en financiering.

De belangrijkste uitdaging is een tekort aan ambtelijke uitvoeringscapaciteit, waardoor kansen en middelen mogelijk onbenut blijven.

Zonder extra capaciteit bestaat het risico dat subsidies, samenwerking en groeiambities niet worden gerealiseerd

51. Actieplan jeugdbeleid (opvolging opgroei in een kansrijke omgeving)

Het jeugdbeleid 2026–2029 richt zich op het verminderen van risicogedrag onder jongeren door het versterken van beschermende factoren, zoals een goede pedagogische basis, vrijetijdsbesteding en talentontwikkeling. De aanpak is integraal opgezet en start met een actieplan in Beerta, dat later wordt uitgebreid naar andere dorpen.

Een belangrijk onderdeel is de OKO-aanpak, gericht op preventie en het vergroten van perspectief voor jongeren. Voor de uitvoering zijn structurele middelen beschikbaar, maar aanvullende inzet is nodig voor coördinatie.

Recente jeugdoverlast en een gebrek aan voorzieningen en perspectief voor jongeren, vraagt om een gerichte, preventieve aanpak in samenwerking met inwoners en partners.

52. Verhoging van onderdelen van subsidieregeling Welzijn & Armoede (art. 2.3.2. Vrijwillige (preventieve) schuldhelpverlening) en art. 2.4.2. (armoedebestrijding dmv ondersteuning in natura)

De subsidieregeling voor activiteiten rondom armoede- en schuldenproblematiek is sinds 2021 niet geïndexeerd, terwijl de kosten door inflatie aanzienlijk zijn gestegen. Dit zet de continuïteit van belangrijke activiteiten, vooral door vrijwilligersorganisaties, onder druk. Het doel van de subsidieregeling is om armoede en problematische schulden terug te dringen en inwoners beter te ondersteunen. Hoewel dit geen nieuw beleid is, vraagt de situatie wel om een aanpassing van het budget. De ontvangende organisaties spelen een cruciale rol als voorliggende voorziening en werkt al langere tijd zonder extra middelen.

53. Molens Oldambt

Afgelopen jaar zijn er middelen beschikbaar gesteld om de Molen Edens weer in werking te krijgen. Met deze middelen kunnen we ook Molen Dijkstra weer draaiende krijgen. Om de molens Berg en Ganzedijk in werking te krijgen zijn extra middelen nodig. Stilstand van de molens tast de kwaliteit aan en verhoogt de toekomstige herstelkosten. Het is een mooie bijdrage aan het cultureel erfgoed van de gemeente.

54. Borging en voortzetting Boerderijenloket gemeente Oldambt (na 2026)

Oldambtster boerderijen verkeren al decennialang in verval door o.a. schaalvergroting en functieverlies. Met het Boerderijenloket (vanaf 2025), als uitwerking van het beleid uit 2019 en 2023, ondersteunt de gemeente eigenaren bij behoud en herbestemming. De circa 340 boerderijen (waarvan 80% beschermd) zijn belangrijk erfgoed en spelen ook een rol in gebiedsontwikkeling en toerisme.

Het loket is succesvol: het biedt advies, organiseert bijeenkomsten, versterkt samenwerking en haalde extra financiering binnen (o.a. €1,6 miljoen via de Erfgoed Deal). Toch is de financiering na 2026 onzeker. Stopzetting zou leiden tot verlies van kennis, netwerk en vertrouwen en verdere achteruitgang van het erfgoed. Continuering van het Boerderijenloket is essentieel om verval te voorkomen en de positieve ontwikkeling vast te houden.

55. Kinderraad

Het huidige kinderburgemeestersteam heeft vooral een ceremoniële rol. Er is de wens om dit participatiever te maken door vanaf komend schooljaar een kinderraad op te richten naast de kinderburgemeester. Daarbij is het voorstel om een interne werkgroep te vormen, die voorlopig binnen bestaande capaciteit wordt opgezet, en een structureel budget beschikbaar te stellen voor projecten. De werkgroep en kinderraad starten als pilot in 2026/2027. Na evaluatie wordt bekeken hoe dit structureel kan worden ingebed in de organisatie.

56. Portfoliomanager en portfoliosecretaris (Programma Organisatieontwikkeling, ontwikkellijn Portfoliomanagement.)

De gemeente Oldambt voert portfoliomanagement in om beter te kunnen sturen op de toenemende hoeveelheid en complexiteit van opgaven. Dit helpt bij het maken van duidelijke keuzes en het effectief inzetten van schaarse middelen.

Voor de uitvoering is extra capaciteit nodig, bestaande uit een portfoliomanager en een portfoliosecretaris. De kosten worden tot en met 2027 tijdelijk gedekt, maar moeten daarna structureel in de begroting worden opgenomen.

De implementatie al is gestart en de behoefte aan overzicht, prioritering en sturing steeds groter wordt.

57. Uitbreiding Privacy Officer

De gemeente Oldambt bevindt zich nog in de basisfase van het inrichten en borgen van privacy en gegevensbescherming. De werkzaamheden nemen toe door complexere processen, meer datagebruik, stijgende aantallen datalekken en een groeiende vraag naar advies en ondersteuning. Ook regionale samenwerkingen stellen extra eisen aan privacyborging. Om aan toenemende wettelijke eisen komt er meer druk op de organisatie. Als er geen uitbreiding van de inzet komt, kunnen we hier niet meer aan voldoen en neemt het risico op fouten en incidenten toen.

58. Digitalisering en informatievoorziening

De gemeente Oldambt staat voor een brede digitale transformatie die essentieel is voor zowel de dienstverlening als de bedrijfsvoering. Dit vraagt niet alleen om technologische vernieuwing, maar ook om een andere manier van werken en organiseren.

Een sterke informatievoorziening vormt hierbij de basis. Betrouwbare en goed georganiseerde data zijn noodzakelijk voor besluitvorming, naleving van wet- en regelgeving en het goed bedienen van inwoners en ondernemers.

De ontwikkeling richt zich op samenhang tussen mensen, processen en systemen, waarbij wordt toegewerkt naar een organisatie die data-gedreven werkt. Digitalisering en toepassingen zoals AI bieden kansen voor efficiëntere processen en betere dienstverlening, maar vragen ook om duidelijke regie.

Het doel is een wendbare organisatie die beter kan sturen, middelen effectiever inzet en inwoners sneller en beter bedient. Deze ontwikkeling sluit aan op landelijke strategieën en wettelijke eisen.

We zien een toenemende complexiteit, meer druk op middelen, tekortkomingen in de huidige informatievoorziening en snelle technologische ontwikkelingen. Investeren is noodzakelijk om te komen tot een toekomstbestendige, efficiënte en betrouwbare organisatie.